

ת"פ 5555/12 - מדינת ישראל נגד נסים ביטון

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 5555-12 מדינת ישראל נ' ביטון

בפני	כב' השופט אלון אינפלד
מאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד איילת קדוש, פמ"ד
נגד	
נאשם	נסים ביטון ע"י ב"כ עו"ד יעקב גסר

החלטה

פתיחה

הנאשם טוען נגד קבילות הודאותיו במשטרה.

הטענות נדחות. זאת, מבלי להכריע בשלב זה בשאלות מהימנות, שכן, על פני הדברים, הטענות שהעלה הסנגור לא נתמכו בראיות, אפילו לכאורה. מהותית, הטענות שעלו מן הראיות הן טענות לעניין אמיתות האמרות של הנאשם בהפללת עצמו, ולעניין משקלם, אך אין ראיות המעלות ולו ספק בדבר קבילות.

לפיכך, בשלב זה ניתן להסתפק בהחלטה מתומצתת הדוחה את טענות הזוטא של הסנגור ומקבלת את ההודאות. הטענות האמיתיות, העולות מעדות הנאשם, תבחנה לגופן במסגרת הכרעת הדין.

הודעת הנאשם המתוקנת לעניין משפט הזוטא, מיום 30.3.14, כללה את הטענות כדלקמן:

א. על רקע מצבו הנפשי הקשה של הנאשם בעת מעצרו, החוקרים הפעילו עליו לחץ בלתי הוגן. זאת, כאשר נאמר לו על ידי החוקרים כי הוא יהיה צפוי לעונש בן 16 שנה, בהם לא יזכה לראות את בתו. לעומת זאת, אם יודה, ישתחרר בקרוב.

ב. נאמר לו שבתו "מפחדת מאוד ממה שעלול להתרחש ומבקשת ממנו שיודה ויגמור את הסיפור", כי היא נמצאת מחוץ לתחנה ומתחננת לראות אותו, אך אסור להם להיפגש.

ג. השוטרים יזמו מפגש בין הנאשם לבין בתו בתוך תחנת המשטרה. זאת, כאשר הם מציגים זאת כאילו המפגש מקרי, אך למעשה המפגש היה מזימה של החוקרים לשבור את רוחו של הנאשם.

ד. השוטרים אפשרו לנאשם לדבר בטלפון עם אשתו של המעורב האחר בפרשה, באופן מוזר ותמוה.

עמוד 1

כאמור, לאחר שמיעת הראיות, הטענות נדחות על הסף, בהעדר ראיה ולו לכאורה לטענות. שכן אפילו הנאשם עצמו לא העיד על נסיבות המקימות עילה לפסול את הודאותיו, אלא בנקודה אחת כעדות סברא, אך בתו הפריכה את טענת הסנגור במו פיה.

הסנגור העלה טענות נוספות בסיכומיו, אולם אין להידרש להם. יען כי "נימוקי ההתנגדות, מהווים את מסגרת הדין במשפט הזוטא וקובעים את תחומיו... חובת ההוכחה המוטלת על התביעה מצטמצמת להפרכת טעמי ההתנגדות בלבד; והנאשם לא יורשה להרחיב המסגרת ולהוסיף טעמי התנגדות בשלב מאוחר של משפט הזוטא" (קדמי, **על הראיות**, מהדורת תש"ע - 2009, חלק ראשון, עמ' 123).

בחינת פרטי ארבע הטענות שהועלו במסגרת ההתנגדות

א. לענין **הטענה כאילו איימו על הנאשם ב- 16 שנות מאסר או שחרור אם יודה**. הנאשם טען כי החוקר הראשון שחקר אותו אמר "כל הזמן ציין בפני 16 שנים, כל הזמן דחף לי במוח 16 שנים" וכן אמר לו שאם יודה מצבו יהיה יותר טוב (עמ' 43). אולם, הנאשם עצמו הבהיר כבר בחקירה ראשית, "אני חוזר ואומר שאף אחד לא לקח ממני בכוח שום עדות, לא שום דבר, הכל היה רגוע..." (עמ' 45 שורה 6-7), כן הבהיר כי אין מדובר במצב בו אמרו לנאשם כי אם יודה ישתחרר מהמעצר תוך זמן קצר, אלא שאם יודה עונשו יהיה קל יותר (עמ' 45 שורה 22). יתרה מזו, כבר בראשית החקירה הנגדית, הבהיר הנאשם כי החוקרים התייחסו אליו יפה, לא איימו ולא קיללו (עמ' 46). יתרה מזו, הנאשם עצמו הבהיר כי מדובר בכך שאחד החוקרים אמר לו שהעונש על הצתה הוא 16 שנות מאסר. עניין זה "צלצל לי בראש" כלשונו של הנאשם (עמ' 46 שורה 19, וכך גם בניסוח דומה בעמ' 44 שורה 5). זאת, משום שכל הסיבה שהוא חזר לחיות בישראל, לאחר שנים רבות בחו"ל היה כדי להיות עם בתו, והוא חשש שלא יראה אותה כל השנים האלה בהיותו בכלא. אולם, הנאשם גם הבהיר כי אף חוקר לא אמר לו שלא יוכל לראות את בתו (עמ' 46-47).

המסקנה היא, אם כן, שאם נאמר משהו על ידי חוקר בהקשר זה, כטענת הנאשם, ומבלי להכריע במהימנותו, הרי שזה רק כי העונש הוא 16 שנה, ואם יודה עונשו יהיה קל יותר. אמנם, העונש על הצתה הוא 15 שנות מאסר ולא 16 בהעדר נסיבות מחמירות), אך על פני הדברים אין בתיאור של הנאשם כל תיאור של התנהגות פסולה של החוקרים. מותר לומר לנחקר מה העונש המקסימאלי על עבירה, מותר לו גם להבהיר כי נהוג להתחשב במי שמודה, ועונשו צפוי להיות קל יותר. **הנאשם מתאר לחץ, אך התיאור שלו הוא תיאור של לחץ פנימי מובהק (צלצל לי בראש), ולא תוצאה של כל התנהגות פסולה**. הטענה לפיה הלחץ הפנימי שנוצר בחקירה השפיע עליו ליתן הודאת שווא, טעונה הכרעת מהימנות על רקע מכלול הראיות. **מקומה של הטענה בהכרעת הדין, שכן אין מדובר בטענה שיש בה כדי לפסול ההודאה, אפילו לא לכאורה**.

ב. טענת הסנגור כי **נאמר לנאשם שבתו מבקשת ממנו להודות**, לא עלתה בחקירתו הראשית של הנאשם ואף לא בסיכומיו של הסנגור.

ג. טענת הסנגור כי **המפגש עם הבת באמצע חקירתו היה יזום, ונעשה בכוונה על מנת להביא לשבירתו של הנאשם**, נסתרה חד משמעית על ידי עדות הבת עצמה. אמנם הנאשם עצמו טוען שהוא סובר בדיעבד כי המפגש היה יזום על ידי החוקרים (עמ' 62 - 63) אם כי אישר שלא נאמר לו במפורש שאם יודה יוכל לפגוש אותה. אולם, עדות הבת

סותרת כל אפשרות ליוזמה של החוקרים.

הבת סיפרה על שני דברים. האחד, שהיא הגיעה בדאגתה לתחנת המשטרה וביקשה להעביר לנאשם מכתב (עמ' 66) והוסבר לה שהדבר אסור מחמת חשש לשיבוש. אולם, חוקר שעבר בחן את המכתב, לא מצא בו דבר שיבוש, והעביר לעיון הנאשם (עמ' 67). לא מצאתי כל פגם במחווה הומניטארית זו. הבת סיפרה עוד כי למחרת בבוקר הגיעה אל תחנת המשטרה, עמדה בחוץ והתלבטה אם להיכנס אם לאו. זאת, משום שהיא הבינה שייתכן שהחוקרים יכעסו על הנאשם בגללה. עם זאת, התגברה על עצמה ונכנסה, כאשר ראתה שהנאשם מועבר ממקום למקום. היא אמרה לו דברי עידוד ואף אפשרו לה לחבק אותו (עמ' 67 למטה). היא הבהירה כי השוטרים היו חמים ונחמדים אליה. רק בדיעבד, כאשר היא הבינה כי המפגש הזה שבר אותו וגרם לו להודות, היא סבורה שהחוקרים פעלו שלא כראוי, כאשר אפשרו את המפגש. זאת, משום שהם ידעו, לשיטתה, שהדבר ישבור אותו (עמ' 68).

אף כאן, **אין רגליים לטענת הסנגור, במישור העובדתי**. העובדה שחוקרים מאפשרים מחווה הומניטארית, מכתב מהבת, מפגש רגעי ואפילו חיבוק, אינה עומדת לחובתם. הטענה כי מחווה זו הותרה על מנת להביא לשבירת רוחו של הנאשם היא על פניה חסרת בסיס ברמת ה"תיאוריית קונספירציה" התמוהה ביותר. הרי המפגש היה יזום על ידי הבת, כאשר היא הפתיעה את המשטרה בכניסתה לתחנה בדיוק בעת מעבר הנאשם ממקום למקום. היא ביקשה לחבק, תחילה סורבה ומישהו רחם על האב והבת ונעתר לביקשה. מדובר בבקשה מסוג אשר רואים כמותה יום יום באולם בית המשפט, בעת הגעת עצור לאולם כאשר בני המשפחה חוזים בו, מסמנים לו ומבקשים לגעת בו. בבית המשפט הבקשה לחיבוק תמיד מסורבת בשל נוהלי שב"ס. החוקרים אפשרו הדבר, ובמקום להודות להם, מאשים אותם הנאשם בהתנהגות שאינה נאותה.

אכן ייתכן, שבאופן לא צפוי, המחווה הזו הובילה במפתיע ל"שבירת" הנאשם מבחינה רגשית ולהודיית שווא. אפשר אכן שבמקום לעודד הנאשם, הוביל הדבר להעמקת הלחץ בו היה נתון. זו טענת הנאשם אשר צריכה להיבחן בהכרעת הדין. אולם, אין כאן בדל ראייה אודות אמצעי פסול. **לפיכך, הטענה כי ננקט אמצעי פסול לא הוכחה אפילו לכאורה.**

ד. הטענה כי **אפשרו לנאשם לשוחח עם אשת המעורב האחר אינה ברורה**. לא ברור מהי הטענה, וכיצד עניין זה אמור היה להשפיע על הודיית הנאשם. הסנגור גם לא חזר על עניין זה בסיכומיו לעניין משפט הזוטא, ונראה כי הטענה נזנחה.

הערות נוספות

הסנגור בטיעונו ניסה לטעון, או לפחות רמז, כי יש מקום להכריע בשאלת קבילות ההודיה, אם הייתה היא "חופשית ומרצון", גם אם הרצון החופשי נשלל עקב "לחץ פנימי" ולא התנהגות פסולה של חוקרים, וזאת בניגוד לפסיקה. איני סבור כי זה המקרה לחידושים משפטיים במישור הקבילות. הכרעת הדין היא אשר צריכה לקבוע אם ההודיה היא הודיית אמת, על יסוד מכלול הראיות, ובין השאר, תוך שימת לב לטענה כי אפשר שלחץ פנימי הביא להודיית שווא. **הטענה כי הודיה קבילה אינה הודיית אמת היא טענה חשובה ורצינית, אך מקומה בסיכומים לקראת הכרעת הדין, ולא במשפט זוטא.**

הסנגור העלה בסיכומיו טענות לפיהם יש לפסול ההודיה בהעדר אזהרה כדין בדבר זכות היועצות, היינו טענות

יששכרוב. הטענה לא הועלתה במסגרת טענות הסנגור בבקשו משפט זוטא, לפיכך **אין מקום להידרש לשאלות בשלב זה.** עם זאת, על מנת לוודא שלא ייגרם לנאשם עיוות דין בהקשר זה, **רשאי הסנגור לשמור טענות אלה לשלב הכרעת הדין.** המדינה תראה את דברי הסנגור כאן כאזהרה בהקשר זה, לצורך המשך ההליך.

סיכום

סיכומו של דבר, **טענות הסנגור, אשר הועלו בבקשתו לקיים משפט זוטא, נדחות.** זאת, ללא כל הכרעה בשאלת המהימנות או בכל שאלה עובדתית אחרת, אלא בהעדר ראיה לכאורה לטענותיו. שכן טענות הסנגור נגד הקבילות נסתרו על ידי דברי הנאשם עצמו ועל ידי בתו. **לפיכך, על פי המבחנים שנקבעו בפסיקה, ומשהופרכו "טעמי ההתנגדות" (כלשונו של קדמי), יש לראות את הודיית הנאשם כהודיה "חופשית ומרצון".**

מובהר היטב, שאין בהחלטה זו משום הבעת עמדה כלשהי לגבי מהימנות ההודיות של הנאשם, אם מדובר בהודאת אמת או הודאת שווא, אם מהימן הנאשם אם לאו ואם מהימנים החוקרים אם לאו. שאלות אלה נשארות לגמרי פתוחות לשלב הכרעת הדין ואלה יוכרעו על יסוד מכלול הראיות. במסגרת הכרעת הדין אף תיבחן השאלה הישירה אם ייתכן שהלחץ הפנימי של הנאשם הוביל אותו להודיית שווא. אולם, ההחלטה היום עניינה שאלת הקבילות בלבד.

טענת הקבילות במישור של הלכת **יששכרוב** לא הועלתה כטענה לקראת משפט הזוטא, ולפיכך אינה מוכרעת עתה. הסנגור רשאי לטעון בעניין זה לקראת הכרעת הדין.

נוכח כל האמור, כל אמרות הנאשם שהוגשו וסומנו, מתקבלות.

הדין קבוע, כפי שכבר הוחלט, למענה משלים ודין לפי סעיף 144 ליום **30.6.14**, שעה **09:00**. **בהתאם להסכמת הצדדים, ההחלטה ניתנת בהעדרם, מראש, על מנת לאפשר היערכות לדין.**

המזכירות תשלח החלטה זו לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, י"ז סיוון תשע"ד, 15 יוני 2014, בהעדר הצדדים.